

Στον αστερισμό της αριστερής μελαγχολίας, 6

Η αδιαφορία των ποιητών του 21ου αιώνα για την Επανάσταση του 1821

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της ποιητικής γενιάς του 2000 είναι η μελαγχολία των συγγραφέων της για τη διάψευση του επαναστατικού οράματος. Έχοντας ωριμάσει οι ίδιοι μέσα σε ξεσηκωμούς που κατέλαβαν κάθε δημόσιο χώρο σε όλη την επικράτεια, για να αποχωρήσουν σύντομα και να ματαιωθούν, οι συγγραφείς αυτοί συνεχίζουν να διερευνούν εναλλακτικές αντιστάσεις και αποποιήσεις. Η ριζοσπαστική στάση τους έγινε σαφής και το 2021, όταν αδιαφόρησαν πλήρως για τον εορτασμό των 200 ετών.

Ιδού ένα ενδεικτικό παράδειγμα της αδιαφορίας τους. Στην περίοδο 2020-21, εκ μέρους της Νεοελληνικής Έδρας Κ. Π. Καβάφη του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν, ανέβασα σε μια ειδική ιστοσελίδα 50 σύντομα ανέκδοτα δοκίμια που παράγγειλα από ποιητές που πρωτοεμφανίστηκαν μεταξύ 2000-20. Η ιστοσελίδα έχει θέμα το εξεγερτικό πρόταγμα και φαινόμενο, και τιτλοφορείται **Εξέγερση: Η ρήξη με την παράδοση και η σύγκρουση με την εξουσία** (<https://lsa.umich.edu/modgreek/window-to-greek-culture/---revolt.html>). Στην επιλογή των 50 συνεργατών εκπροσωπήθηκαν διάφορες ταυτότητες, ηλικίες, τεχνοτροπίες, ιδεολογίες και τάσεις. Η πρόσκληση όριζε το θέμα ως εξής: «Η ριζική ρήξη με τις αξίες και ιεραρχίες μιας κανονιστικής παράδοσης, η ρητή σύγκρουση με την εξουσία που ασκεί αυτή η παράδοση, και η διεκδίκηση αυτονομίας και ισονομίας. Μια εξουσιαστική παράδοση μπορεί να είναι πολιτική, κοινωνική, εθνική, θρησκευτική, λογοτεχνική, αισθητική κλπ. Η εξέγερση εκφράζεται ως σύγκρουση με το ισχύον και το κρατούν, όχι ως αμφισβήτηση ή αναθεώρηση (γενεών, κανόνων, σχολών κλπ.)».

Αν και όλα τα κείμενα της **Εξέγερσης** γράφτηκαν στη διάρκεια της προετοιμασίας και του επετειακού εορτασμού, κανένα δεν ασχολήθηκε με το 1821. Ούτε ένας από τους 50 συγγραφείς δεν αφιέρωσε έστω μια παράγραφο συσχετίζοντας τις έννοιες της εξέγερσης, της αντίστασης, της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας με την εθνική επανάσταση. Πώς εξηγείται τόση αδιαφορία; Μπορούμε να εντοπίσουμε πέντε λόγους που λειτούργησαν μεμονωμένα ή σε συνδυασμό. **Η επέτειος των δύο αιώνων της επανάστασης** (<https://poetrypiano.wordpress.com/2021/11/21/για-μια-εναλλακτική-προσέγγιση-της-επ/>), θεωρήθηκε από τους ποιητές

1. μονοπώλιο της ιστοριογραφίας η οποία, με σκοπό να προβληθεί σαν κορυφαία εθνική επιστήμη, απέκλεισε τόσο κλάδους (όπως η φιλολογία και η ανθρωπολογία) όσο και τέχνες (όπως η λογοτεχνία και η μουσική)
2. κρατικός εορτασμός που εξυπηρέτησε κυβερνητικούς σκοπούς και προώθησε καθεστωτικά μηνύματα
3. εθνική επαλήθευση που επούλωσε τραύματα της συνεχιζόμενης κρίσης και ενίσχυσε τη συλλογική αυτοπεποίθηση και υπερηφάνεια
4. επίσημος πανηγυρισμός ενός γεγονότος που εκπλήρωσε τους σκοπούς του, έκλεισε τον κύκλο του και ενσωματώθηκε στο ένδοξο παρελθόν αποδεικνύοντας την ιστορική αναγκαιότητά του
5. πεδίο συμφιλίωσης όπου συντελέστηκε μια πανελλήνια συναίνεση μεταξύ των ιδεολογικών παρατάξεων που πρόσφατα διαφωνούσαν για τη σημασία άλλων ιστορικών στιγμών, όπως ο Εμφύλιος και η Μεταπολίτευση.

Σε κάθε εθνική επέτειο η ελληνική ποίηση καλείται και σπεύδει να συμμετάσχει με καινούργιο και παλιό υλικό. Αυτή τη φορά, όμως, η **ποιητική γενιά του 2000** (https://sites.lsa.umich.edu/vlambropoulos/wp-content/uploads/sites/718/2019/05/lambropoulos_2018_sinentefxi-vassilis-lambropoulos_i-elliniki-piitiki-yenia-tou-2000.pdf) αδιαφόρησε για την απομαγευμένη επανάσταση και προτίμησε να στοχαστεί τους δρόμους και τους τρόπους της (προσωπικής ή συλλογικής, πολιτικής ή αισθητικής, εκρηκτικής ή συστηματικής) εξέγερσης. Με εντυπωσιακή ωριμότητα οι ποιητές (ακόμη και όσοι αποκαλούν εαυτούς «φιλελεύθερους») απαξίωσαν την παλιγγενεσία που ντύθηκε επανάσταση, άφησαν τους ιστορικούς να απαγγείλουν το έθνος και τους πολιτειολόγους να δικαιώσουν το κράτος. Έδειξαν μια γενικότερη αρνητική διάθεση που χαρακτηρίζει τη μεταπολεμική ριζοσπαστική αριστερά και που αποκαλώ "**αποποίηση**" (<https://poetrypiano.wordpress.com/2019/08/07/η-αριστερή-αποποίηση-της-εξουσίας-και/>) απέναντι σε κάθε απελευθερωτική επαγγελία και σύμβολο με την ιστορία.

Η αριστερή αποποίηση συνιστά μια φιλοσοφική και υπαρξιακή στάση της αντι-εξουσιαστικής σκέψης στην Ελλάδα η οποία αρνείται να αποδεχθεί τίτλους, περιουσίες, δικαιώματα κι ευθύνες, δηλαδή απορρίπτει κάθε νομική, φιλοσοφική και ηθική κυριότητα. Αποδοκιμάζοντας στρατηγικές παραχωρήσεις και τακτικούς συμβιβασμούς διαχωρίζει τη θέση της, αρνούμενη να συμμετάσχει, χωρίς όμως να αποκηρύσσει τις αρχές της, πράγμα για το οποίο υφίσταται εξοστρακισμό και από τις δυο εξουσίες, κυβερνητική και αντικυβερνητική. Οι ποιητές του 21^{ου} αιώνα αρνήθηκαν να διεκδικήσουν διαπιστευτήρια πατριωτισμού αλλά και δάφνες αμφισβήτησης, απαξίωσαν τους εορτασμούς κάθε απόχρωσης και διερεύνησαν τα περιθώρια συλλογικής και ατομικής απειθαρχίας και αποχώρησης.